

Ništetnost i pobjonost odluke glavne skupštine u dioničkom društvu

Medo, Lea

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:648247>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

PRAVNI FAKULTET U ZAGREBU

STUDIJSKI CENTAR ZA JAVNU UPRAVU I JAVNE FINACIJE

KATEDRA ZA TRGOVAČKO PRAVO I PRAVO DRUŠTVA

LEA MEDO

NIŠTETNOST I POBOJNOST ODLUKA GLAVNE SKUPŠTINE U DIONIČKOM
DRUŠTVU

ZAVRŠNI RAD

MENTOR: DOC.DR.SC. ANTUN BILIĆ

ZAGREB, SVIBANJ 2022.

SAŽETAK

Dioničko društvo jest trgovačko društvo koje je obilježeno temeljnim kapitalom društva podijeljenim na dionice. Svako trgovačko društvo djeluje radi ostvarenja zadanih ciljeva koje su definirali osnivači društva na temelju propisanih akti, što predstavlja pravni okvir za upravljanje društva i vođenje poslova. Glavna skupština dioničkog društva predstavlja skupštinu svih dioničara. Dioničari društva na glavnoj skupštini realiziraju svoja prava. Glavna skupština dioničkog društva jest jedino tijelo u čijem radu mogu aktivno sudjelovati svi dioničari društva, pa i oni članovi društva koji nemaju pravo glasa. Na glavnoj skupštini dioničari izražavaju svoju volju, formira se volja društva, što čini njenu glavnu ulogu. S obzirom na donesene odluke glavne skupštine, one mogu biti pozitivne i negativne, ovisno o ishodu glasovanja. Promatrajući materijalnopravna i formalnopravna pravila odluke glavne skupštine dijelimo na: prividne odluke, odluke bez pravnog učinka, nišetne i pobjojne odluke. Kada govorimo o nišetnim odlukama, govorimo o odlukama koje imaju takve nedostatke te se smatra da nisu ni donesene, odnosno da ne postoje. Općim pravom određeno je da su navedeni nedostaci odluka ako je odluka protivna Ustavu RH, moralu društva i prisilnim propisima. Nišetnost odluke nastaje samim njezinim donošenjem na temelju zakona. Zbog toga takva odluka ne može imati pravni učinak i prema njoj se odnosi kao da nikada nije ni postojala. Nišetnost odluka glavne skupštine proglašava sud, na temelju tužbe za utvrđivanje nišetnosti ili tužbe kojom se takva odluka pobija. Pobjojne odluke definiramo kao odluke koje su suprotne društvenom ugovoru, statutu ili zakonu. Kod takve odluke postojanje razloga za pobijanje ne utječe na njenu valjanost i kao takva proizvodit će pravne učinke sve dok ju netko uspješno ne pobije. Pobjojna odluka „visi u zraku“ dok ne otpadne mogućnost pobijanja, u tom slučaju će biti valjana, ili dok ju netko ne pobije, a time će postati nišetna.

Cilj ovog rada je da se detaljno objasne pojmovi nišetnosti i pobjojnosti odluka glavne skupštine dioničkog društva, pritom analizirajući i navodeći razloge koji do toga dovode. Ujedno će se u radu proučiti i pojasniti procesi isticanja nišetnosti i pobjojnosti odluka glavne skupštine, način njihova uklanjanja te utjecaj na dioničko društvo.

Ključne riječi: dioničko društvo, glavna skupština, nišetnost, pobjojnost

SUMMARY

A joint stock company is a company characterized by the share capital of the company divided into shares. Each company acts in order to achieve the set goals defined by the founders of the company on the basis of prescribed acts, which is the legal framework for the management of the company and the conduct of business. The General Assembly of a joint stock company represents the Assembly of all shareholders. The shareholders of the company exercise their rights at the general assembly. The General Assembly of a joint stock company is the only body in whose work all shareholders of the company can actively participate, even those members of the company who do not have the right to vote. At the general assembly, the shareholders express their will, the will of the company is formed, which is its main role. Depending on the decisions of the General Assembly, they can be positive or negative, depending on the outcome of the vote. Observing the substantive and formal rules of law, the decisions of the General Assembly are divided into: apparent decisions, decisions without legal effect, null and void decisions. When we talk about null and void decisions, we are talking about decisions that have such shortcomings and are considered not to have been made, or not to exist. The general law stipulates that shortcomings of decisions are stated if the decision is contrary to the Constitution of the Republic of Croatia, the morals of society and coercive regulations. The nullity of a decision arises from its very adoption on the basis of law. Therefore, such a decision cannot have legal effect and is treated as if it never existed. The nullity of the decisions of the General Assembly shall be declared by the court, on the basis of a lawsuit for establishing nullity or a lawsuit challenging such a decision. Defining decisions are defined as decisions that are contrary to the social contract, statute or law. In such a decision, the existence of grounds for rebuttal does not affect its validity and as such will produce legal effects until someone successfully rebuts it. A conciliatory decision "hangs in the air" until the possibility of refutation is eliminated, in which case it will be valid, or until someone refutes it, and thus it will become null and void.

The aim of this paper is to explain in detail the notions of nullity and rebuttal of the decisions of the general meeting of the joint stock company, while analyzing and stating the reasons that lead to this. At the same time, the paper will study and explain the processes of emphasizing the nullity and rebuttability of the decisions of the General Assembly, the manner of their removal and the impact on the joint stock company.

Key words: joint stock company, general assembly, nullity, rebuttal

SADRŽAJ

Contents

1. UVOD	1
1.1. CILJ RADA	1
1.2. METODE RADA	1
2. DIONIČKO DRUŠTVO	1
2.1. STATUT DIONIČKOG DRUŠTVA	3
2.2. ORGANI DIONIČKOG DRUŠTVA	3
2.2.1. GLAVNA SKUPŠTINA DIONIČKOG DRUŠTVA	3
2.2.2. NADZORNI ODBOR	4
2.2.3. UPRAVNI ODBOR	5
3. ODLUKE GLAVNE SKUPŠTINE	5
3.1. PRAVNA NARAV ODLUKA GLAVNE SKUPŠTINE	5
3.2. ODLUČIVANJE NA GLAVNOJ SKUPŠTINI	5
3.3. VRSTE ODLUKA GLAVNE SKUPŠTINE	6
3.3.1. PRIVIDNE ODLUKE	7
3.3.2. ODLUKE BEZ PRAVNOG UČINKA	8
4. NEVALJANOST ODLUKA GLAVNE SKUPŠTINE	9
4.1. POJAM NIŠTETNOSTI	9
4.1.1. RAZLOZI NIŠTETNOSTI ODLUKA GLAVNE SKUPŠTINE	10
4.1.1.1. POGREŠKE UČINJENE U SAZIVANJU GLAVNE SKUPŠTINE	11
4.1.1.2. PROPUSTI U VEZI SA ZAPISNIKOM GLAVNE SKUPŠTINE	13
4.1.1.3. NESKLAD ODLUKE S BITI DRUŠTVA I PROTIVNOST PRISILNIM PROPISIMA ODREĐENIM ZAKONOM	13
4.1.1.4. PROTIVNOST ODLUKE MORALU DRUŠTVA	14
4.1.1.5. NIŠTETNOST ODLUKE NA TEMELJU ODLUKE SUDA	14
4.1.2. OSTALI RAZLOZI ZA NIŠTETNOST	15
4.1.3. NIŠTETNE ODLUKE GLAVNE SKUPŠTINE	15
4.1.4. UČINAK NIŠTETNOSTI	18
4.1.5. TUŽBA ZA NIŠTETNOST	18
4.2. POBOJNOST ODLUKA GLAVNE SKUPŠTINE	19
4.2.1. RAZLOZI ZA POBIJANJE ODLUKA	20
4.2.1.1. PROTIVNOST ODLUKE ZAKONU I STATUTU	20

4.2.1.2. POKUŠAJ DIONIČARA DA OSTVARI POSEBNU KORIST ZA SEBE ILI DRUGOG	24
4.2.1.3. RAZLOZI ZA POBIJANJE ODLUKE O UPOTREBI DOBITI	25
4.2.1.4. RAZLOZI ZA POBIJANJE ODLUKE O POVEĆANJU TEMELJNOG KAPITALA ULOZIMA	26
4.2.2. OSOBE KOJE SU OVLAŠTENE POBIJATI ODLUKU	26
4.2.3. ZLOUPORABA OVLAST ZA POBIJANJE	29
4.2.4. TUŽBA ZA POBIJANJE	29
4.2.4.1. NADLEŽNOST ZA RJEŠAVANJE SPORA O POBIJANJU ODLUKE	29
4.2.4.2. STRANKE I ZASTUPANJE U SPORU	30
4.2.4.3. ROK ZA PODIZANJE TUŽBE	31
4.2.4.4. PREDMET SPORA	31
4.2.4.5. TERET DOKAZA	33
5. ZAKLJUČAK	34
6. LITERATURA	35

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentoru doc.dr.sc. Antonu Biliću na dostupnosti, ažurnosti i savjetima tijekom izrade završnog rada.

Također, zahvaljujem se svojim roditeljima koji su mi kroz period studiranja pružali podršku, razumijevanje i ljubav.

KRATICE

ZTD – Zakon o trgovačkom društvu

Itd. – i tako dalje

Čl. – članak

Str. – stranica

St. – stavak

NN - Narodne Novine

RH – Republika Hrvatska

1. UVOD

Glavna skupština dioničkog društva predstavlja organ dioničkog društva koji omogućuje dioničarima da izraze svoju volju te tako ostvaruju svoja prava. Glavna skupština dioničkog društva sastaje se jednom u godini dana.¹ S obzirom na donesene odluke glavne skupštine, one mogu biti pozitivne i negativne, ovisno o ishodu glasovanja. Gledajući kroz materijalno-pravna i formalno-pravna pravila odluke glavne skupštine dijelimo na: prividne odluke, odluke bez pravnog učinka, nišetne i pobjodne odluke.² Nišetne odluke proizlaze na temelju zakona, a nastaju sklapanjem pravnog ugovora. Na nišetne odluke pravo poziva imaju sve zainteresirane osobe i državni odvjetnik, bez vremenskog ograničenja. Pobjodne pravne odluke proizvode pravne učinke te se one mogu poništiti.³

1.1. CILJ RADA

Cilj ovog rada je da se detaljno objasne pojmovi nišetnosti i pobjodnosti odluka glavne skupštine dioničkog društva, pritom analizirajući i navodeći razloge koji do toga dovode. Ujedno će se u radu proučiti i pojasniti procesi isticanja nišetnosti i pobjodnosti odluka glavne skupštine, način njihova uklanjanja te utjecaj na dioničko društvo.

1.2. METODE RADA

Pri izradi ovog rada metodama analize i sinteze pojasnit će se pojmovi nišetnosti i pobjodnosti odluka glavne skupštine dioničkog društva. Metodom analize u radu će se raščlaniti mogući razlozi koji dovode do nišetnosti odluka glavne skupštine, dok će se metodom sinteze pojasniti kako dolazi do pobjodnosti i nišetnosti odluka glavne skupštine uz povezivanje sličnosti tih odluka. Nadalje metodom deskripcije opisat će se pojmovi nišetnosti i pobjodnosti, kao i njihove veze i odnosi.

2. DIONIČKO DRUŠTVO

Dioničko društvo nastaje upisom u sudski registar i od tada djeluje samostalno. Dioničko društvo jest trgovačko društvo koje je obilježeno temeljnim kapitalom društva podijeljenim na dionice. Temeljni kapital najniže iznosi 200 000 kn. Dioničari društvu uplaćuju dionice, no nisu odgovorni za obveze društva. Društvo za svoje obveze odgovara svojim imovinskim stanjem. Svako društvo mora imati statut. Ustroj društva može biti dualistički ili monoistički. Svako

¹ Zakon o trgovačkim društvima, članak 274.NN40/19

² Buktenica A. Nišetnost i pobjodnost odluka glavne skupštine : Završni rad [Završni rad]. Split: Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet; 2018

³ Pavlović M. Nevaljanost pravnog posla, odnosno ugovora i pravne posljedice nevaljanosti.

dioničko društvo mora imati propisane obavezne organe i to: glavnu skupštinu, upravu i nadzorni odbor u dualističkom sustavu ili glavnu skupštinu i upravni organ u monoističkom sustavu dioničkih društava.⁴ Svako trgovačko društvo djeluje radi ostvarenja zadanih ciljeva koje su definirali osnivači društva na temelju propisanih akti, što predstavlja pravni okvir za upravljanje društva i vođenje poslova. Vođenje poslova društva sastoji se od radnji koje se izvode unutar društva, a obuhvaćaju poslove kao što su primjerice organizacija rada, vođenje poslovnih knjiga i sl., potom uključuju i radnje koje su usmjerene prema trećim osobama, a koje se ostvaruju zastupanjem društva. ZTD jasno definira tko je ovlašten zastupati društvo i voditi njegove poslove.⁵ Da se zaključiti da dioničko društvo udovoljava dva gospodarski značajna zahtjeva i to: prikuplja veliki kapital i isključuje odgovornost članova za obveze društva.⁶ Dioničko društvo može činiti i samo jedan član.⁷ Upisom u sudski registar nastaje dioničko društvo. Sam postupak osnivanja dioničkog društva je složen i zakonski definiran. Dioničko društvo se može osnovati na dva načina: simultano i sukcesivno.⁸

Faze karakteristične za oba vida osnivanja dioničkog društva podrazumijevaju:

- usvajanje i potpis statuta
- preuzimanje dionica
- uplata dionica
- imenovanje članova organa društva
- provođenje revizije osnivanja
- upis u sudski registar.⁹

⁴ čl.272.a,u svezi s čl239,254,i 274.ZTD-a

⁵ Buljan V, Omazić I. Zastupanje i vođenje poslova trgovačkih društava. Pravosudna akademija, priručnik za polaznike

⁶ Vukelić M, Trgovačko pravo i pravo društva, str.106, udžbenik za poduzetnike i menadžere, grupa VERN d.o.o, Zagreb, 2016.

⁷ Čl.159.ZTD-a

⁸ Simultano osnivanje – poznati su unaprijed svi budući osnivači dioničkog društva koji će preuzeti sve dionice koje se izdaju prilikom osnivanja.

Sukcesivno osnivanje – osnivanje dioničkog društva kroz duže razdoblje, temeljem javnog poziva za upis dionica, temeljni kapital se prikuplja od budućih dioničara koji u trenutku usvajanja statuta nisu poznati.

⁹ Vukelić M, Trgovačko pravo i pravo društva, str.108, udžbenik za poduzetnike i menadžere, grupa VERN d.o.o, Zagreb, 2016.

2.1. STATUT DIONIČKOG DRUŠTVA

Statut dioničkog društva usvaja se kada osnivači društva pred javnim bilježnikom daju izjave. Svi osnivači ne trebaju biti prisutni kod javnog bilježnika ali se statut smatra valjanim tek kad svi osnivači društva potpišu.

Statut treba sačinjavati sljedeće odredbe o:

- „tvrtki društva
- sjedištu društva
- predmetu poslovanja društva
- temeljnom kapitalu
- podjeli temeljnog kapitala na dionice s nominalnim iznosima
- podatke o tome da se izdaju dionice koje glase na ime
- podatke o postojanju uprave i nadzornog odbora društva
- načinu i obliku objave priopćenja društva
- trajanju i prestanku društva.“¹⁰

2.2 ORGANI DIONIČKOG DRUŠTVA

Svako dioničko društvo obavezno mora imati glavnu skupštinu, upravu, nadzorni odbor.

2.2.1. GLAVNA SKUPŠTINA DIONIČKOG DRUŠTVA

Glavna skupština dioničkog društva predstavlja skupštinu svih dioničara. Na taj način dioničari društva svoja prava ostvaruju na glavnoj skupštini. Glavna skupština dioničkog društva jest jedino tijelo u čijem radu mogu aktivno sudjelovati svi dioničari društva, uključujući i one koji nemaju pravo glasa. Na glavnoj skupštini dioničari izražavaju svoju volju, formira se volja društva, što čini njenu glavnu ulogu. Svakom dioničaru pripada temeljno i neotuđivo pravo da sudjeluje u radu glavne skupštine, bilo osobno ili putem svog zastupnika odnosno punomoćnika. Ovlasti glavne skupštine dioničkog društva uključuju:

- „izbor i razrješenje članova nadzornog odbora
- donošenje odluka o uporabi dobiti
- razrješenje članova upravnog odbora

¹⁰ Petrović S, Ceronja P. Osnove prava društva, sedmo, izmjenjeno i dopunjeno izdanje, str. 102, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2013.

- imenovanje revizora društva
- izmjena statuta
- odluka o povećanju ili smanjenju temeljnog kapitala društva
- odluka o prestanku društva, priključenju drugom društvu .¹¹

Najkraći rok za saziv glavne skupštine je mjesec dana prije njezina održavanja, isključujući taj dan objave. Glavna skupština saziva se u slučajevima koji su utvrđeni zakonom, u slučajevima utvrđenim statutom i kada to iziskuju interesi društva.¹²

Glavnu skupštinu mogu sazvati uprava, nadzorni odbor, ostale osobe kad su po zakonu ili statutu ovlaštene te ako se ne udovolji zahtjevu manjinskih dioničara za sazivanje skupštine sud ih može ovlastiti da samostalno sazovu glavnu skupštinu.¹³

Pravo glasa na skupštini društva ne može se oduzeti dioničaru bez njegove privole bez obzira na statut ili odluku skupštine. S druge strane pravo glasa nema nitko tko nema dionice društva. Iako se statutom ne može oduzeti pravo glasa dioničara ono se da ograničiti, to znači da jedan dioničar ne smije imati veći broj glasova od definiranog najvišeg broja glasova, to jest postotka svih glasova bez obzira što bi po nominalnom iznosu dionica imao veći broj glasova.¹⁴ Dioničaru se može isključiti pravo na glasovanje i to u slučajevima kada je nespojiva funkcija i članstvo u tijelima društva. Tako dioničar iako nema pravo glasa, može prisustvovati glavnoj skupštini.

2.2.2. NADZORNI ODBOR

Nadzorni odbor čine najmanje tri osobe. Broj članova nadzornog odbora može biti veći od tri, ali taj broj mora biti neparan, što je regulirano statutom. Osoba koja je kažnjavana za određena kaznena djela ne može biti član nadzornog odbora.¹⁵ Nadalje, određeno je da se članom nadzornog odbora ne smije izglasati osoba koja je već član deset ili više nadzornih ili upravnih odbora, prokurist društva, punomoćnik društva, član uprave društva, zamjenik člana uprave

¹¹ Čl.275 ZTD-a, čl.300 ZTD-a, čl.500 ZTD-a

¹² Gorenc V. Pravo trgovačkog društva, drugo, dopunjeno izdanje, str 117-145, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti“Baltazar Adam Krčelić“,Zaprešić,2011.

¹³ Čl.278.st.3.ZTD-a

¹⁴ Čl.291.st.1. ZTD-a

¹⁵ Čl.255.st.2.toč.5. u svezi s čl.239.2.toč.1.ZTD-a

društva, izvršni direktor drugog društva, dužnosnici prema Zakonu o sprječavanju sukoba interesa.¹⁶

Zadaci koje obavlja nadzorni odbor dioničkog društva uključuju:

- nadzor nad obavljanjem poslova društva te izvještavanje o istim glavnu skupštinu
- imenovanje članova uprave kao i opoziv istih
- zastupanje društva prema upravi
- saziv glavne skupštine.

2.2.3. UPRAVNI ODBOR

Zakonom određene nadležnosti upravnog odbora društva uključuju vođenje društva, uspostava osnova za obavljanje predmeta poslovanja, imenovanje i opoziv imenovanja izvršnih direktora, nadzor nad vođenjem poslovanja društva te zastupanje društva prema izvršnim direktorima društva. Nadalje, važno je naglasiti da upravni odbor sustavno provodi nadzor nad djelatnostima društva kako bi u pravo vrijeme otkrili opasnosti koje mogu biti pogubne za društvo i njegovo poslovanje. Upravni odbor jednom godišnje dužan je glavnoj skupštini podnijeti izvještaj o stanju društva.

3.ODLUKE GLAVNE SKUPŠTINE

3.1. PRAVNA NARAV ODLUKA GLAVNE SKUPŠTINE

Odluke glavne skupštine su pravni akti koji predstavljaju način kojim se oblikuje volja društva čija je nakana postizanje određenih pravnih učinaka. Odluka se donosi putem dioničarskog glasovanja o određenom prijedlogu koje je regulirano propisima i statutom. Odlukama se uređuje organizacija i poslovanje društva. Učinci odluke dovode do promjene postojećeg stanja pri čemu se stvaraju, ukidaju ili mijenjaju prava i obveze koja do tada nisu postojala ili su bila drugačija.¹⁷

3.2. ODLUČIVANJE NA GLAVNOJ SKUPŠTINI

Kod donošenja odluka na glavnoj skupštini potrebno je razlikovati kvorum od većine potrebne za donošenje odluka. Kvorum predstavlja propisani broj članova nekog tijela čija je obaveza

¹⁶ Dužnosnicima se prema ovom zakonu smatraju predsjednik i podpredsjednik Hrvatskog sabora, predsjednik i članovi Vlade Republike Hrvatske, predsjednik i suci Ustavnog suda republike Hrvatske i sl.

¹⁷ Gorenc V. Pravo društva, IV., izmjenjeno i dopunjeno izdanje, str. 425. školska knjiga, Zagreb, 2003.

sudjelovati na sastanku kako bi ono uopće moglo donositi valjane odluke. Zakonom kvorum nije propisan, već se on može odrediti statutom, ovisno o volji dioničara.¹⁸ Ako kvorum nije određen, pri donošenju odluka koristi se pravilo o običnoj većini. Obična većina znači da prilikom glasovanja treba biti zastupljeno više glasova za, nego glasova protiv donesene odluke, s tim da se suzdržani glasovi ne ubrajaju. Za donošenje pojedinih odluka zakon traži kvalificiranu većinu. Pojednim odlukama smatraju se odluke o povećanju temeljnog kapitala društva te njegovom smanjenju, izmjeni statuta, prestanku društva, itd.¹⁹ Pojam kvalificirane većine podrazumijeva većinu od najmanje tri četvrtine, odnosno 75% temeljnog kapitala zastupljenog na glavnoj skupštini društva prilikom donošenja odluka. U gore navedenim primjerima većina potrebna za donošenje odluka određuje se prema temeljnome kapitalu. Pravilo običnoj većini primjenjivo je uvijek, osim ako ZTD ili statut ne određuju drugu većinu.²⁰

3.3. VRSTE ODLUKA GLAVNE SKUPŠTINE

Odluke glavne skupštine su višestrani pravni poslovi, koje donose dioničari na sjednici glavne skupštine. One se razlikuju od ugovora. Na skupštini dioničkog društva prijedlog glasovanja dioničari mogu prihvatiti ili odbiti. U odnosu na prijedlog glasovanja, odluke koje donose dioničari mogu biti pozitivne ili negativne. Pozitivne su one odluke zbog kojih se prijedlog donosi, a negativne su one odluke kojima se odbija prijedlog. Odluke glavne skupštine dioničkog društva moraju biti donesene u skladu s Ustavom, prisilnim propisima, pravilima morala i statutom dioničkog društva, u protivnom, ako se ne poštuju zadani propisi, tada govorimo o odluci koja sadrži nedostatak. Odluke s nedostatkom mogu imati formalnopravni i materijalnopravni razlog, pa kao takve posljedice formalnopravnih i materijalnopravnih pravila nisu iste. S obzirom na formalnopravna i materijalnopravna pravila razlikujemo sljedeće odluke:

- „prividne odluke

¹⁸ Čl. 289. ZTD-a

¹⁹ Odabrani temeljni kapital je onaj kada dioničari tro četvrtinskom većinom ili statutom ili izmjenom statuta ovlaste upravu da izdavanjem novih dionica uz uplatu uloga poveća se temeljni kapital do određenog nominalnog iznosa

²⁰ Petrović S., Ceronja P. Osnove prava društva, sedmo, izmjenjeno i dopunjeno izdanje, str.141.-142.Sveučilište u Zagrebu,Pravni fakultet, Zagreb,2013.

- odluke bez pravnog učinka
- ništetne odluke
- pobjojne odluke²¹

Kad govorimo o podjelama odluka, treba naglasiti da se ne radi o vrstama odluka, već o nedostacima koji su rezultat donošenjem odluka. Tako svaku odluku s nedostatkom će postati ništetnom, pobjojnom ili odlukom bez pravnog učinka. Različitost odluka očituje se u uzroku koji je doveo do nedostataka, te kada se ističe nedostatak.²²

3.3.1. PRIVIDNE ODLUKE

Privid se u filozofiji, za razliku od stvarnosti i pojave, definira kao posebna vrsta obmane, kojom subjekt stječe stvarni dojam postojanja onoga što mu se priviđa.²³ Kada govorimo o prividnosti, moramo razlikovati prividni ugovor i prividnu odluku glavne skupštine. Što se tiče prividnog ugovora, postoje dvije vrste takvog ugovora, a to su fiktivan odnosno simulirani i disimulirani ugovor. Simulirani ugovor se prema čl.285. stavku 1. Zakonu o obveznim odnosima, definira kao ugovor koji je sklopljen na temelju nesklada između volje i očitovanja, takav ugovor nema učinaka prema ugovorenim stranama, a posljedica nesklada je ništetnost.²⁴ Ovakav ugovor se ne može pobijati jer ništetnost ovakvog ugovora djeluje *ex tunc*, što znači da ništetnost djeluje od samog trenutka njegov sklapanja.²⁵ Uzrok nastajanja takvog ugovora je sporazumno i namjerno očitovanje ugovornih strana da sklope određeni ugovor, koji za posljedicu ima stvaranje lažnog dojma kod trećih osoba čija je želja da ugovor ne nastane i pravno djeluje. Simulirani ugovor može se sklopiti i u namjeri da on kao takav prekriva neki drugi sklopljeni ugovor. Takav ugovor naziva se disimulirani ugovor. Disimulirani ugovor je valjan, ako su pretpostavke za njegovu pravnu valjanost udovoljene. U slučaju prividnih odluka glavne skupštine, radi se o odlukama kod kojih postoji nepravilnost pri njihovom donošenju. Zbog takve postupovne pogreške čini se kao da je odluka donesena, a zapravo nije. Primjer

²¹ Barbić J. (2010.): Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str. 1287

²² Prema Barbić J. (2010.): Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str. 1287., podjela odluka je utemeljena na sljedećim stavkama: - Jesu li ispunjene sve pretpostavke koje se traže za odluku? - Koja su pravila povrijeđena odlukom? - Čiji se interes njima štiti? - Koja je jačina povrede?

²³ privid. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021.

²⁴ Čl.285. stavak 1. Zakon o obveznim odnosima

²⁵ Odluka Županijskog suda u Varaždinu, br. Gž 851/08-2 od 2. lipnja 2008.

mogućih pogrešaka su pogreška u brojanju glasova, uzimanje u obzir glasova dioničara kojih je pravo glasa bilo isključeno, itd. Prividne odluke su proglašene odluke ali nisu donesene. Relevantno je ono uneseno u zapisnik i što je proglašeno od strane predsjednika skupštine, što znači da takva odluka nije donesena ali ipak postoji i djeluje. Ako predsjednik glavne skupštine nakon što je proglasio i upisao odluku u zapisnik, utvrdi da je došlo do pogreške u proceduri njezinog donošenja, dužan je opozvati odluku. U slučaju da članovi skupštine uoče nepravilnosti u odluci koju je donio predsjednik, oni su dužni opozvati tu odluku. U suprotnom, odluka se smatra donesenom i pobiti se može putem tužbe. Tužbom se može zahtijevati da se donesena odluka utvrdi ili pobije. Moguće odluke suda su da proglašenu odluku proglasi ništetnom ili da utvrdi donesenu odluku, a moguće je i da odbije oba zahtjeva. Također je moguće da se donese odluka suprotna onoj koja je donesena na glasovanju. U tom slučaju dopuštena je tužba i njome se pobija prividna odluka i proglašava se stvarna odluka.

3.3.2. ODLUKE BEZ PRAVNOG UČINKA

Odlukama bez pravnog učinka smatraju se odluke koje su donesene na glavnoj skupštini, upisane u zapisnik glavne skupštine od strane javnog bilježnika, da bi odluka imala pravni učinak mora se ispuniti još dodatna pretpostavka. ZTD predviđa pojedinu skupinu odluka za čije je donošenje potrebno ispuniti dodatne pretpostavke, dakle ako se te pretpostavke ne ispune donesene su odluke koje nemaju pravni učinak. Da bi neke pravne odluke imale pravni učinak potreban je njihov upis u sudski registar. Neki primjeri takvih odluka su:

- „odluka o izmjeni statuta²⁶
- odluka o prijenosu dionica manjinskih dioničara²⁷
- odluka o smanjenju temeljnog kapitala²⁸
- odluka o povećanju temeljnog kapitala²⁹
- odluka o prestanku društva³⁰
- odluka o izmjeni društvenog ugovora .“³¹

Primjeri ostalih odluka za koje je potrebno ispuniti dodatne pretpostavke:

²⁶ čl.303 ZTD

²⁷ čl.300g st.2. ZTD

²⁸ čl.343., 344. ZTD

²⁹ Čl.306 ZTD

³⁰ čl.368.st1. ZTD

³¹ čl.456 ZTD-a

- „kada se bez suglasnosti upravnog ili nadzornog odbora izdaju nove dionice, a radi se o odluci o povećanju odobrenog kapitala.
- ako se daju novi poslovni udjeli uplatom u stvarima i pravima, a da to nije previđeno u ovlasti uprave te je povezano s odlukom o povećanju odobrenog kapitala.
- ako se odlučuje o uporabi dobiti za poslovnu godinu, prije donošenja odluke o povećanju temeljnog kapitala.³²
- kada se odlučuje o povećanju temeljnog kapitala iz sredstava društva, prije nego se utvrde dobiti i gubici računa društva.
- ako skupština društva napravi izmjene godišnjeg financijskog izvještaja uprave i ispitane od strane revizora, odluka o utvrđivanju tih izvještaja ima pravni učinak nakon pregleda revizora i podnesenog izvještaja bez rezerve“.³³

4. NEVALJANOST ODLUKA GLAVNE SKUPŠTINE

Odluke glavne skupštine se prema nevaljalosti dijele na nišetne i pobjne odluke. Oblici nevaljanosti odluke razlikuju se i dijele prema razlozima za njihovu nevaljalost. Razlozi za nišetnost odnosno pobjnost određeni su zakonom. Smatra se da je nišetnost teži oblik nevaljanosti.³⁴

4.1. POJAM NIŠETNOSTI

Odluke glavne skupštine su pravni akti, konstruktivne naravi. Kada govorimo o nišetnim odlukama, govorimo o odlukama koje imaju takve nedostatke te se smatra da nisu ni donesene, odnosno da ne postoje. Općim pravom određeno je da su navedeni nedostaci odluka ako je odluka protivna Ustavu RH, moralu društva i prisilnim propisima.³⁵ Nišetnost odluke nastaje samim njezinim donošenjem na temelju zakona. Zbog toga takva odluka ne može imati pravni učinak i prema njoj se odnosi kao da nikada nije ni postojala. Sud po službenoj dužnosti pazi na nišetnost odluke i kao takvu ju ne upisuje u sudski registar. Svaka zainteresirana osoba ima

³² čl.338 ZTD-a

³³ Radionica nišetnosti i pobjnosti odluka skupštine

³⁴ Petrović S., Ceronja P. Osnove prava društva, sedmo, izmjenjeno i dopunjeno izdanje, str.142. Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2013.

³⁵ Gorenc V. Pravo društva IV., izmjenjeno i dopunjeno izdanje, str. 425-426; Školska knjiga, Zagreb, 2003.

pravo da se tužbom pozove na ništetnost. Tužbu kojom se utvrđuje ništetnost odluka glavne skupštine, može podnijeti svatko tko ima pravni interes, bez vremenskog ograničenja.³⁶

Tužba je najčešće sredstvo zaštite manjinskih dioničara, protiv odluka većine koja ide na svoju korist i štetu pojedinih dioničara ili društva u cjelini.

4.1.1. RAZLOZI NIŠTETNOSTI ODLUKA GLAVNE SKUPŠTINE

Zakon razloge za ništetnost odluka glavne skupštine propisuje kao *numerus clausus*.³⁷

Ništetnost odluka glavne skupštine određuje se prisilni propisima, stoga se statutom društva ne mogu navesti dodatni razlozi. Ako osim navedenih razloga postoje druge pogreške ili propusti, odluka nije ništetna, već pobjojna. Zbog toga dolazimo do zaključka da je ništetnost odluka glavne skupštine iznimka, a pobjojnost pravilo. Kao i svaku iznimku, ništetnost treba tumačiti suženo i jednostrano. „Prema ZTD-u razlozi za ništetnost mogu se podijeliti na sljedeće:

- „ako glavna skupština nije sazvana na način propisan u članku 277. stavku 2., 3. i 6. ovoga Zakona, odluka koja se donese je ništetna, osim ako su na njoj sudjelovali svi dioničari
- ako odluka nije unesena u zapisnik na način propisan u članku 286. stavku 1., 2. rečenici 1. i stavku 4. ovoga Zakona
- ako nije u skladu s biti društva ili ako se njezinim sadržajem čini povreda propisa kojima se isključivo ili pretežno štite interesi vjerovnika društva ili su doneseni radi zaštite javnog interesa
- ako je suprotna moralu društva
- ako je pravomoćnom presudom donesenom za pobijanje odluke proglašena ništetnom“.³⁸

Osim posebnih razloga ništetnosti navedenih u članku 355. ZTD-a, ZTD također uređuje i ostale razloge koji se mogu podijeliti u dvije grupe, a to su:

- ostali razlozi ništetnosti

³⁶ Čl. 529 ZTD –a. Iznimke vremenskog ograničavanja za podizanje tužbe za utvrđivanje ništavnosti odluke o pripojenju, rok za podizanje tužbe je trideset dana

³⁷ *numerus clausus*. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 17. 2. 2022. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=44416>

³⁸ Čl. 355. ZTD-a

- razlozi za nišetnost odluke o izboru članova nadzornog odnosno upravnog odbora i nišetnost odluke o usvajanju godišnjih financijskih izvješća, koji se posebno uređuju člancima 358. i 359. ZTD-a

Zatim, Zakon navodi nišetne odluke glavne skupštine, a to su:

- „Odluke glavne skupštine koje su suprotne odluci o uvjetnom povećanju temeljnog kapitala društva (čl.313. st. 4.)
- Odluke o sudjelovanju u dobiti novih dionica i odluka o upotrebi dobiti iz prethodne godine pri povećanju temeljnog kapitala iz sredstva društva ako se ne upiše u sudski registar u roku od tri mjeseca od kada su donesene (čl.338. st. 2)
- Odluke o smanjenju i istodobnom povećanju temeljnog kapitala društva kada je on smanjen ispod najnižeg propisanog iznosa ako se ne upišu u sudski registar u roku od šest mjeseci od njihova donošenja (čl.348. st. 2.)
- Odluka kojom glavna skupština mijenja godišnje financijsko izvješće koje je ispita revizor i odluka o upotrebi dobiti ako te odluke ne ispita revizor i o tome ne podnese izvješće bez rezerve u roku dva tjedna od njihova donošenja (čl. 300.e st. 3.)“³⁹

4.1.1.1. POGREŠKE UČINJENE U SAZIVANJU GLAVNE SKUPŠTINE

ZTD precizno određuje koje učinjene pogreške pri sazivanju glavne skupštine su ključne, da bi njezine odluke bile nišetne. Prema ZTD-u odluka glavne skupštine je nišetna ako glavnu skupštinu nisu sazvale osobe ovlaštene za sazivanje skupštine i ako o sazivu skupštine nisu donijele valjanu odluku.⁴⁰ Također, odluka glavne skupštine se smatra nišetnom kada se prilikom objave poziva za sazivanje skupštine u glasilu dioničkog društva ne prate pravila utvrđena Zakonom i propisima utvrđenim u glasilu, te ako poziv nije poslan dioničarima preporučenim pismom, iako su za to ispunjeni uvjeti.⁴¹ U slučaju da se prilikom sazivanja skupštine učine neke druge pogreške, posljedica neće biti nišetnost odluka, već njihova pobojnost. Međutim, ZTD-om su definirane i iznimke. Ukoliko nastane povreda koja za posljedicu ima nišetnost odluke, odluka će ipak biti valjana ako su na sjednici sudjelovali svi dioničari, a ni jedan se nije protivio donošenju odluke jer se tada smatra da ne postoje posljedice

³⁹Barbić J. (2010.): Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str. 1308.

⁴⁰ Čl.277.st.2. i 3.ZTD-a

⁴¹ Čl.277.st3. i 6. ZTD-a

ni za jednog dioničara radi pogreške pri sazivanju glavne skupštine.⁴² Prema tome moguće je i da se održi glavna skupština koju nitko nije sazvaio ili koju je sazvala osoba bez ovlaštenja, ali pod uvjetom da se nitko od dioničara ne protivi takvom sazivu.

Nadalje, da bi odluka glavne skupštine bila valjana, skupštinu moraju sazvati osobe ovlaštene za njezino sazivanje. Kada govorimo o upravi i izvršnim direktorima, skupštinu mogu sazvati članovi uprave i izvršni direktori koji su valjano imenovani i upisani u sudski registar kao članovi uprave odnosno izvršni direktori.⁴³ Ista pravila vrijede za članove nadzornog odnosno upravnog odbora, ako nadzorni odnosno upravni odbor saziva skupštinu. Odluka o sazivanju glavne skupštine bi bila valjana i odluka donesena na skupštini ne bi bila ništetna u slučaju kada neki od članova uprave ili izvršnih direktora ne bi bili valjano imenovani, ali bi činili manjinu. Također odluka o sazivanju skupštine bi bila valjana i ako većina članova uprave odnosno izvršnih direktora nije valjano imenovana, ali pod uvjetom da su oni prema Zakonu upisani u sudski registar kao članovi uprave odnosno izvršni direktori, jer bi se time otklonio nedostatak nevaljanog imenovanja. ##

Osobe ovlaštene za sazivanje skupštine su i dioničari koji svojim dionicama zauzimaju najmanje 5% temeljnog kapitala društva. Da bi sazivanje glavne skupštine bilo valjano, oni moraju dobiti suglasnost suda. U slučaju da sud ukine suglasnost ili ako ne dobiju suglasnost, sve odluke donesene na takvoj skupštini bit će ništetne.

Da bi odluka o sazivanju skupštine bila valjana, moraju se pratiti pravila o objavljivanju poziva za sazivanje skupštine utvrđena Zakonom. Zakon određuje da se poziv mora objaviti u glasilu društva i Narodnim novinama Republike Hrvatske, također jasno određuje podatke koji trebaju biti navedeni u pozivu. Ako bi se u pozivu objavili netočni podaci ili ako određeni podaci ne bi bili objavljeni, odluke donesene na takvoj skupštini su ništetne.

Isto se događa ako se objavljivanje poziva zamjeni slanjem preporučenog pisma. Ako preporučeno pismo nije poslano svim dioničarima ili je poslano ali radi pogreške u slanju pisma, npr. Navođenje krive adrese, nije primljeno od strane dioničara, odluka će biti ništetna.

⁴² Čl.277.st.9. ZTD-a

⁴³ Čl.277. st.2. ZTD-a

4.1.1.2. PROPUSTI U VEZI SA ZAPISNIKOM GLAVNE SKUPŠTINE

Da bi odluka koja je donesena na glavnoj skupštini bila valjana, moraju se poštovati pravila u svezi s upisom u zapisnik. Predsjednik glavne skupštine mora utvrditi način donošenja odluke i rezultat glasovanja, a javni bilježnik treba odluku zapisati u zapisnik. Ako je nekim dioničarima na sjednici isključeno pravo glasa, njihova imena se trebaju navesti u zapisnik, kako bi se točno znalo o kome je riječ, te kako ne bi došlo do zablude koja bi utjecala na rezultate glasovanja. U zapisniku treba stajati potpis javnog bilježnika, te mjesto i vrijeme na kojem se sjednica održavala. U slučaju da u zapisniku nedostaje bilo koji od navedenih uvjeta, odluka glavne skupštine je ništeta.

4.1.1.3. NESKLAD ODLUKE S BITI DRUŠTVA I PROTIVNOST PRISILNIM PROPISIMA ODREĐENIM ZAKONOM

Nesklad odluke s biti društva i protivnost prisilnim propisima određenim Zakonom, za posljedicu ima ništetnost te odluke. ZTD člankom 355. st. 3. određuje razloge ništetnosti, a to su:

- a) Ako je odluka protivna biti društva
- b) Ako se sadržaj odluke protivi propisima kojima se štite interesi vjerovnika
- c) Ako se sadržaj odluke protivi propisima koji štite javni interes

Primjer za odluku protivnu biti društva je da se odluka donese na skupštini koja nije nadležna za tu odluku. Dakle kada govorimo o odluci protivnoj biti društva, govorimo prvenstveno o tome da se da odluka protivi pravilima ustroja društva.

Ništetnom odlukom smatra se i odluka kojom se mijenja ili donosi statut društva čije odredbe odstupaju od odredbi ovog Zakona, osim ako je to Zakonom izričito propisano.⁴⁴ Naravno, u takvom slučaju ništeta je i ona odluka kojom se u statut unosi odredba protivna Zakonu.

⁴⁴ Čl.173. st. 4 ZTD-a

4.1.1.4. PROTIVNOST ODLUKE MORALU DRUŠTVA

„Moral“ je riječ, porijeklom iz latinskog jezika, dolazi od riječi „mos“ (gen. moris) čije je značenje vladanje, ponašanje, običaj.⁴⁵ „Pojam „moral društva“ obuhvaća i zahvaća sve segmente društvenih odnosa, pa tako, naravno, i one poslovnog i pravnog prometa koji se odvijaju između pojedinaca kao članova društvene zajednice.“⁴⁶ Taj pojam nije definiran zakonom i time se proširuje mogućnost ništetnosti odluke. S obzirom na to u svakom se pojedinom slučaju u kojem se odlučuje da li je odluka moralna ili nije, treba pristupiti individualno. Jer nije ništetna samo ona odluka koja je protivna moralu društva, već i ona odluka koja je donesena na motivima koji su protivni moralu društva.

Ovo pravilo postoji kako bi se zaštitile osobe koje nisu ovlaštene za pobijanje odluka glavne skupštine. Omogućuje im da se zaštite od postupaka glavne skupštine, kada odluka ne povrjeđuje niti jedan pravni propis, a s druge strane donesena je s namjerom da se povrijede interesi i prava vjerovnika.⁴⁷

4.1.1.5. NIŠTETNOST ODLUKE NA TEMELJU ODLUKE SUDA

Ništetnost odluka glavne skupštine proglašava sud, na temelju tužbe za utvrđivanje ništetnosti ili tužbe kojom se takva odluka pobija. U slučaju tužbe za utvrđivanje ništetnosti, riječ je o deklaratornoj tužbi, to je tužba kojom se zahtjeva od suda da se donese odluka o postojanju ili nepostojanju nekog prava ili pravnog odnosa.⁴⁸ A na temelju tužbe donosi se deklaratorna presuda, presuda kojom ne nastaje niti se ne mijenja neko pravo ili pravni odnos, već se njome utvrđuje njegovo postojanje ili nepostojanje.⁴⁹ Takva presuda djeluje *ex tunc*, što znači da je ona ništetna od samog početka njezinog donošenja. Nadalje, moguće je podnijeti tužbu za pobijanje odluke. Takva tužba je za razliku od tužbe za utvrđivanje ništetnosti, konstitutivna tužba. Njome se osniva, mijenja ili ukida neko pravo ili pravni odnos.⁵⁰ Sud će donijeti konstitutivnu presudu, koja djeluje *ex nunc*, odnosno, po kojoj ništetnost odluke započinje stupanjem na snagu pravomoćne presude. U oba slučaja posljedica je ista i učinak presude je apsolutan. Učinak ništetnosti za posljedicu ima i brisanje odluka iz sudskog registra. Brisanje

⁴⁵Moral i društvo, dostupno na: <https://www.pravo.unizg.hr>

⁴⁶ <https://www.iusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/28256>

⁴⁷ ⁴⁷Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str.1306.

⁴⁸ <https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>

⁴⁹ <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=14290>

⁵⁰ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=32905>

odluke iz sudskog registra određuje se na temelju Zakona o sudskom registru. Učinak brisanja je deklaratoran i konstitutivan ovisno o okolnostima slučaja.

4.1.2. OSTALI RAZLOZI ZA NIŠTETNOST

Zatim, Zakon navodi ništetne odluke glavne skupštine, a to su:

- „odluke glavne skupštine koje su suprotne odluci o uvjetnom povećanju temeljnog kapitala društva (čl.313. st. 4.)
- odluke o sudjelovanju u dobiti novih dionica i odluka o upotrebi dobiti iz prethodne godine pri povećanju temeljnog kapitala iz sredstva društva ako se ne upiše u sudski registar u roku od tri mjeseca od kada su donesene (čl.338. st. 2)
- odluke o smanjenju i istodobnom povećanju temeljnog kapitala društva kada je on smanjen ispod najnižeg propisanog iznosa ako se ne upišu u sudski registar u roku od šest mjeseci od njihova donošenja (čl.348. st. 2.)
- odluka kojom glavna skupština mijenja godišnje financijsko izvješće koje je ispitao revizor i odluka o upotrebi dobiti ako te odluke ne ispita revizor i o tome ne podnese izvješće bez rezerve u roku dva tjedna od njihova donošenja (čl. 300.e st. 3.)⁵¹

4.1.3. NIŠTETNE ODLUKE GLAVNE SKUPŠTINE

Osim posebnih razloga ništetnosti navedenih u članku 355. ZTD-a, ZTD također uređuje i ostale razloge koji se mogu podijeliti u dvije grupe, a to su:

- ostali razlozi ništetnosti
- razlozi za ništetnost odluke o izboru članova nadzornog odnosno upravnog odbora i ništetnost odluke o usvajanju godišnjih financijskih izvješća, koji se posebno uređuju člancima 358. i 359. ZTD-a

Zakon člankom 358. posebno uređuje ništetnost članova nadzornog i upravnog odbora. Time se neke stavke iz članka 355. ZTD-a isključuju, a druge uvažavaju. Naime, uvažavaju se stavke 1., 2., i 5., iz članka 355.ZTD-a koje određuju razloge ništetnosti povezane s povredom propisa pri sazivanju skupštine, povredama propisa pri upisu u zapisnik glavne skupštine i odluka registarskog suda o brisanju upisa odluka.

⁵¹Barbić J. (2010.): Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str. 1308.

Prema članku 358. ZTD-a, ništetna je ona odluka o izboru članova nadzornog odnosno upravnog odbora:

- ., ako je nadzorni odnosno upravni odbor sastavljen protivno odredbama zakona ili statuta
- ako glavna skupština u nadzorni, odnosno upravni odbor, izabere osobu koja nije bila predložena u skladu sa zakonom ili statutom
- ako glavna skupština izabere u nadzorni, odnosno upravni odbor više članova nego što je to određeno zakonom ili statutom
- ako izabrana osoba u vrijeme početka razdoblja za koji je izabrana ne ispunjava ovim Zakonom propisane uvijete za članove nadzornog, odnosno upravnog odbora.“⁵²

Stavak 1, čl.358. ZTD-a govori o tome da se moraju poštovati odredbe zakona i statuta kako odluka ne bi bila ništetna. Odluka će biti ništetna ako se ne poštuju odredbe članka 239. st. 2 ZTD-a. Članka 239. st.2 ZTD-a određuje da „član uprave može biti svaka fizička osoba koja je poslovno sposobna, a član uprave ne može biti osoba:

- „koja je kažnjena za kazneno djelo zlorporabe stečaja, zlorporabe u postupku stečaja, pogodovanja vjerovnika ili povrede obaveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz Kaznenog zakonika Republike Hrvatske i to za vrijeme od 5 godina po pravomoćnosti presude kojom je osuđena, s time da se u to vrijeme ne računa vrijeme proveden na izdržavanju kazne, ili
- protiv koje je izrečena mjera sigurnosti zabrane obavljanja zanimanja koje je u potpunosti ili djelomično obuhvaćeno predmetom poslovanja društva,za vrijeme dok traje ta zabrana“⁵³

Ništetna će biti i odluka o izboru članova upravnog odnosno nadzornog odbora ako su članovi uprave društva ujedno i njihovi trajni zamjenici i drugi opunomoćenici društva, ako je riječ o društvima s dualističkim ustrojem organa, itd.

Stavak 2, članka 358. ZTD-a propisuje da član mora imati svojstva određena statutom i zakonom, kada mu počne mandat. To ostavlja mogućnost glavnoj skupštini da donese odluku o imenovanju pojedine osobe u nadzorni odnosno upravni odbor, iako ona u trenutku donošenja odluke ne posjeduje potrebna svojstva za izbor, ali to može popraviti prije početka mandata.

⁵² Čl.358. ZTD-a

⁵³ Čl.239.st.2. ZTD-a

Primjer je, ako je osoba izabrana u nadzorni odbor, a već je član uprave, mora dati ostavku u članstvu uprave.

Detaljnije objašnjavajući stavak 3, članka 358. ZTD-a određuje se da će biti nišetne sve odluke o izboru članova nadzornog odnosno upravnog odbora, u kojima se prekrše odredbe o izboru članova. Primjer je ako se izabere paran broj članova ili ako se izabere više članova nego što je to određeno zakonom ili statutom. U slučaju ako se izabere više članova nego što je to određeno zakonom ili statutom, nišetna će biti odluka o izboru svih članova u nadzorni odnosno upravni odbor. Svi članovi imaju jednaki položaj, stoga se ne može priznati o izboru jednih, a da o izboru drugih bude nišetna. Članak 254. ZTD-a određuje da je najmanji mogući broj izabranih članova 3, a ako se izabire više članova njihov broj uvijek mora biti neparan.⁵⁴ No, do takve povrede može doći samo od strane suda, koji mora paziti po službenoj dužnosti. Dođe li do situacije da je izabrano manje članova, od određenog broja propisanog zakonom ili statutom, izbor članova će biti valjan, ali će se trebati dodatno izabrati onoliko kandidata koliko nedostaje.

Ako se u nadzorni ili upravni odbor izabere osoba koja nije predložena u skladu sa zakonom ili statutom, takva odluka će također biti nišetna. Takva odredba služi kao prevencija za provođenje nepromišljenih izbora bez postupka predlaganja odluka.

U vezi nišetnosti odluke glavne skupštine o utvrđivanju godišnjih financijskih izvješća, vrijedi sve ono što je propisano Zakonom za svaku odluku glavne skupštine, a članak 359. ZTD-a propisuje posebne razloge za nišetnost, a to su:

- „ako je sadržaj godišnjih financijskih izvješća suprotan propisima kojima se isključivo ili pretežito štite interesi vjerovnika društva
- ako nije obavljena revizija godišnjih financijskih izvješća koja se obavlja u skladu sa zakonom ili to nisu obavile za to ovlaštene osobe
- ako pri izradi godišnjih financijskih izvješća nisu poštovane odredbe zakona ili statuta o unosu sredstava u rezerve i korištenju sredstava iz njih“⁵⁵

⁵⁴ Čl.254. ZTD-a

⁵⁵ Čl.359. st.1 ZTD-a

4.1.4. UČINAK NIŠTETNOSTI

„Posljedica ništetnosti jest izostanak pravnog učinka odluke donesene na glavnoj skupštini.“ Nišetna odluka se ne smije upisati u sudski registar, niti je moguć bilo kakav upis u isti na temelju takve odluke. Zato registarski sud pazi po službenoj dužnosti da takva odluka ne bude upisana u sudski registar. Što se tiče uloge javnog bilježnika na sjednicama glavne skupštine koji unosi odluke u zapisnik, on nije dužan u zapisnik zabilježiti odluku koja je naočigled nišetna, a ako postoji sumnja za njenu nišetnost, trebao bi uputiti upozorenje predsjedniku glavne skupštine i također, zapisati upozorenje u zapisnik.

Nišetna odluka djeluje prema svakome, i u pravilu se nitko na nju ne može pozvati. Postoje iznimke kada se osobe mogu pozvati na nju, a to je ako je ona upisana u sudski registar. Prema ZTD-u ima pravo pozvati se na stanje upisa u sudskom registru glede pravno odlučnih podataka i činjenica, osim osobe kojoj se dokaže da je imala saznanje da je stvarno stanje podataka drugačije od onog koje je upisano u sudski registar. Ako se određena radnja dogodila prije proteka od šesnaest dana nakon objave upisa podataka u sudski registar, u tom slučaju trećoj se osobi ne mogu suprotstaviti upisni podaci, ukoliko dokaže da za navedene podatke nije mogla znati.⁵⁶

Ukoliko dođe do toga da se izbor članova nadzornog, odnosno upravnog odbora proglasi nišetnim, članovi za obavljeni posao imaju pravo na naknadu, jer to pravo proizlazi iz obveznog odnosa, a ne iz statusa izbora koji je poništen. Od istih društvo može zahtijevati naknadu za štetu, ako su je prouzročili svojim radom.

Postoje razne varijacije nišetnosti odluke. Stoga odluka može biti potpuno nišetna ili samo djelomično. Ako jedna odluka u sebi zapravo sadrži više njih, nišetnost jedne neće rezultirati nišetnošću ostalih, osim ako su ostale vezane za tu nišetnu, te se bez nje ne bi mogle donijeti.

U slučaju djelomične nišetnosti, treba razmotriti koji je dio nišetan, i mogu li preostali dijelovi te odluke opstati bez tog dijela, ako ne mogu, odluka će biti nišetna u cijelosti.⁵⁷

4.1.5. TUŽBA ZA NIŠTETNOST

Nišetnost se može izraziti tužbom ili na druge načine. Postoje dva oblika kasatorne tužbe kojim se postiže nišetnost odluke glavne skupštine koja djeluje prema svima. Prvi oblik je tužba radi nišetnosti, ona zahtjeva da se utvrdi nišetnost odluke glavne skupštine, te da nišetnost tih

⁵⁶ Čl.66. st.3 ZTD-a

⁵⁷ Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., Str.1320

odluka djeluje prema svima. A drugi oblik je tužba za pobijanje odluke glavne skupštine. Cilj im je isti, stoga na temelju presude, svatko mora prihvatiti da je odluka ništetna, bez obzira je li ona prije presude bila ništetna, pobojna ili bez pravnog učinka.

4.2. POBOJNOST ODLUKA GLAVNE SKUPŠTINE

Kroz povijesna razdoblja, institut poboynosti javio se nakon i ništetnosti, a razlika među ta dva oblika prihvaćena je tek u 19. st. Protekom vremena, poboynost se utemeljila kao poseban oblik nevaljalosti pravnog posla, što je rezultiralo njezinim širenjem, a istovremenim sužavanjem instituta ništetnosti. U privatno pravnim poretcima je prihvaćeno da se nevaljanost pravnih poslova dijeli na lakši i teži oblik. Teži oblik nevaljanosti je ništetnost, a lakši poboynost.⁵⁸

Danas, poboynne odluke definiramo kao odluke koje su suprotne društvenom ugovoru, statutu ili zakonu. Kod takve odluke postojanje razloga za pobijanje ne utječe na njenu valjanost i kao takva proizvodit će pravne učinke sve dok ju netko uspješno ne pobije.⁵⁹ Poboynna odluka „visi u zraku“ dok ne otpadne mogućnost pobijanja, u tom slučaju će biti valjana, ili dok ju netko ne pobije, a time će postati ništetna. Ovisno o nedostacima odluke, ona može biti u isto vrijeme i ništetna i poboynna, pa se može u zahtjev za pobijanje pridodati i pozivanje na ništetnost. Ako se tužba prihvati, konačni ishod spora bit će isti u oba slučaja, odluka će biti ništetna. Takve tužbe nemaju razlike u predmetu spora.

Važna razlika između ništetnosti i poboynnosti odluka je krug osoba koji se na njih mogu pozvati. Na ništetnost se može pozvati svatko, dok za institut poboynnosti to nije slučaj. Zakon o trgovačkim društvima predstavlja razna ograničenja:

- propisuje razloge poboynnosti odluka glavne skupštine
- određuje krug osoba koje su ovlaštene pozvati se na poboynnost
- propisuje pravno sredstvo čime se može ostvariti pobijanje
- određuje pravne učinke nastale pobijanjem

⁵⁸ <https://hrcak.srce.hr/file/219945>

⁵⁹ [Odluke glavne skupštine i skupštine društva s nedostatkom po .. https://www.vtsrh.hr > Dokumenti > Savjetovanja](https://www.vtsrh.hr/Dokumenti/Savjetovanja)

„Pobojnošću odluke pruža se zaštita od protupravnog zadiranja glavne skupštine u prava drugih, a propisivanjem spomenutih ograničenja postavljaju se granice u zahvate prema takvim odlukama bez kojih bi bila ugrožena pravna sigurnost.“⁶⁰

4.2.1. RAZLOZI ZA POBIJANJE ODLUKA

ZTD u članku 360. navodi razloge pobijanja odluka glavne skupštine:

1. Protivnost odluke zakonu i statutu
2. Pokušaj dioničara da ostvari posebnu dobrobit za sebe ili drugog na štetu društva
3. Navodi razloge za pobijanje odluke o uporabi dobiti
4. Navodi razloge za pobijanje odluke o povećanju temeljnog kapitala ulozima

4.2.1.1. PROTIVNOST ODLUKE ZAKONU I STATUTU

„Odluka glavne skupštine može se pobijati tužbom, ako je protivna zakonu ili statutu.“⁶¹ Pri takvom određenju moramo razlikovati dva slučaja, prvi je da se odluka može pobijati ako je donesena u postupku koji je protivan zakonu ili statutu, a drugi slučaj je ako je sadržaj donesene odluke protivan zakonu ili statutu. Kako bi mogli pobliže objasniti definiciju o razlogu pobijanja, potrebno je najprije objasniti što se smatra pod pojmom zakona i statuta. Statut je temeljni akt društva. Odluka se može pobijati ako je protivna odredbama kojima se uređuje materija, ali ne i ako je protivna formalnim odredbama statuta. Pojam zakona u ovom slučaju se odnosi na norme u formalnopravnom smislu, primjer su: uredbe, podzakonski propisi i nepisane norme. Takvo shvaćanje obuhvaća sve propise kojima se uređuje bilo koje područje djelovanja društva.⁶²

Prema gore navedenom, odluka glavne skupštine može se pobijati ako je donesena u postupku u kojem postoji povreda propisana zakonom i statutom. U tom slučaju nije bitno je li odluka „sama po sebi“ protivna zakonu ili statutu. Povreda postupka može se očitavati u sljedećim fazama: pri sazivanju glavne skupštine, pri obavljanju pripremnih radnji za sjednicu, pri održavanju glavne skupštine, u postupku donošenju odluka i u postupku utvrđivanja je li odluka

⁶⁰ Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str. 1327.

⁶¹ Čl.360. st.1 ZTD-a

⁶² Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str. 1329.

donesena, ali da bi se odluka mogla pobijati, bitan je uvjet da je povreda koja je nastala u bilo kojoj fazi, utjecala na donošenje odluke. Da bi se na takav razlog moglo pozvati potrebno je utvrditi uzročnost između povrede postupka i donošenja odluke, iako Zakon o tome ne sadržava izričitu odredbu. Postoje dva pristupa glede mjerila uzročnosti koja se koriste i danas u njemačkoj sudskoj praksi i koja se također zastupaju u pravnoj znanosti. A to su mjerilo potencijalne uzročnosti i mjerilo relevantnosti učinjene povrede za donošenje odluke. Prema mjerilu potencijalne uzročnosti dostatno je da tužitelj dokaže da je povrijeđena pravna norma, a ne i da postoji uzročnost između učinjene povrede i donesene odluke. Ako društvo ne uspije dokazati suprotno, odnosno da izvršena povreda nije odrazila na donošenje odluke, razlog za pobijanje postoji. U novije vrijeme počinje se primjenjivati mjerilo relevantnosti učinjene povrede za donošenje odluke, kojom je bitno dokazati da se povreda postupka odrazila na dioničare prilikom glasanja.

Povrede u svezi sazivanja i pripreme glavne skupštine, koje mogu biti razlog za pobjnost odluka donesenih na takvoj skupštini su:

- „sazivanje glavne skupštine od nadležnog organa koji nije valjano sastavljen, osim ako taj nedostatak nije uklonjen upisom članova organa u sudskom registru
- sazivanje glavne skupštine u mjestu gdje to nije dopušteno
- sazivanje glavne skupštine od manjine dioničara bez suglasnosti suda
- nepoštovanje roka za sazivanje glavne skupštine
- sazivanje glavne skupštine u nevrjeme
- povreda propisa o objavi prijedloga odluka
- izostanak ili nepotpuno davanje zakonom propisanih priopćenja dioničarima i članovima nadzornog odnosno upravnog odbora
- ne podnošenje izvješća o odnosima s povezanim društvima“⁶³

⁶³ Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., 1330str.

Do razloga za poboynost odluka može doći i ako dođe do propusta u organizaciji i rukovođenju glavne skupštine, a te povrede su:

- „, pogreške u utvrđivanju identiteta osoba koje dolaze na glavnu skupštinu i utvrđenju jesu li to one koje imaju pravo na njoj sudjelovati
- izbor ili opoziv predsjednika glavne skupštine protivno odredbama statuta
- prekoračenje ovlasti predsjedatelja u vođenju glavne skupštine
- neopravdano proširivanje točaka dnevnog reda
- neopravdano odlučivanje o vremenu trajanja rasprave
- ograničavanje pojedinačnog vremena za raspravljanje
- zaključivanje rasprave
- prekidanje ili ne prekidanje sjednice
- potrebe da se prevode govornici ako govore stranim jezikom“⁶⁴

U navedenim slučajevima treba potvrditi da postoji relevantnost između povrede i donošenja odluke, kako bi se mogla utvrditi poboynost. U suprotnom, ako se dokaže da ne postoji veza između donošenja odluke i navedenih povreda, odnosno da povreda nije imala utjecaj na donošenje odluke, odluka će biti valjana a ne poboyna.

Pogreške koje se događaju izvan društva ne mogu utjecati na valjanost odluke. Primjer za to su: pogreške u sazivanju dionicama na glavnu skupštinu koje počine financijske institucije.

Postoji mogućnost da dioničari ostvare svoja prava online, tako da dioničar sam odlučuje o takvom sudjelovanju i o vezi koju će koristiti za to. Isto tako sam snosi odgovornost za puknuće te veze, tako da prekid veze nema utjecaja na valjanost donesenih odluka. Zato je člankom 360. St. 3 točka 1. propisano da se odluka neće moći pobijati zbog toga što je zbog tehničkih smetnji došlo do povrede prava za ostvarivanja prava u društvu tehničkim putem, jedino ako se društvu time mogu pripisati gruba nepažnja ili namjera. Statutom se za to može predvidjeti i strogo mjerilo krivnje.

⁶⁴Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., Str.1331

ZTD člankom 360. St. 3 točka 2. Propisuje da odluke glavne skupštine nisu pobojne u slučaju pogreške prilikom objave poziva za zasjedanje glavne skupštine u glasilu društva ili ako dođe do pogreške prilikom slanja preporučenog pisma, jer je u tom slučaju odluka ništetna. Nadalje, propisuje da odluka nije pobojna ako dioničko društvo čije su dionice svrstane na tržište dionica radi trgovanja, ne objavi na internetu informacije propisane člankom 280.a. ZTD-a. Također propisuje da nisu pobojne odluke ako se povrede obveze priopćenja putem financijskih i kreditnih institucija i udruženja dioničara.

Na glavnoj skupštini može se dogoditi povreda prilikom neopravdanog oduzimanja prava glasa dioničaru. Takve povrede će biti razlog za pobijanje, prvenstveno radi zaštite manjinskih dioničara. Primjeri povreda su: neopravdano oduzimanje riječi, neopravdano udaljavanje s glavne skupštine, itd.

Odluka glavne skupštine se može pobijati ako dođe do pogrešaka prilikom davanja obavijesti. Takav slučaj uređen je člankom 360. St. 4 ZTD-a koji određuje da se odluka glavne skupštine može pobijati ukoliko su date netočne ili nepotpune obavijesti ili ako je obavijest bila uskraćena, pod uvjetom da dioničar koji objektivno prosuđuje, ističe da je davanje obavijesti bitna stavka za očuvanje njegovih prava. Protiv uprave i izvršnih direktora ne može se podnijeti tužba za pobijanje odluka zbog navedene povrede, ako se utvrdi da to nije moglo utjecati na prava dioničara. Ako se utvrdi da su povrijedili obavezu i da postoji relevantnost u odnosu povrede i donošenja odluke, odluku je moguće pobijati...

Sadržaj odluke koji je protivan zakonu i statutu drugi je razlog za pobojnost odluka glavne skupštine, za razliku od povrede postupka, ne traži se relevantnost između povrede i donesene odluke, već je dovoljno samo da je njezin sadržaj suprotan zakonu ili statutu i odluka se može pobijati.

4.2.1.2. POKUŠAJ DIONIČARA DA OSTVARI POSEBNU KORIST ZA SEBE ILI DRUGOG

Poseban razlog za pobijanje odluke postoji kada dioničar glasovanjem na glavnoj skupštini pokušava ostvariti dobrobit za sebe ili drugoga na štetu društva ili drugih dioničara.⁶⁵ Mogućnost pobijanja odluke može biti isključena ako se tom odlukom predviđa naknada štete koja će biti nadoknađena dioničarima kojima se odlukom nanosi šteta, ali time se ne isključuje mogućnost pobijanja u slučaju prisutnosti drugih razloga za pobijanje odluke. Ovako je određeno da bi se manjinski dioničari mogli zaštititi, čak i onda kada to ne bi mogli ostvariti pobijanjem odluke.

Pretpostavke za pobijanje odluke su:

- „da je jedan dioničar glasovanjem na glavnoj skupštini ishodio donošenjem odluke
- da je tom odlukom imao namjeru za sebe ili drugoga postići korist
- da se ta korist trebala postići na štetu društva ili drugih dioničara
- da je odluka bila za to podobna
- da se odlukom drugih dioničara primjereno ne nadoknađuje šteta koja se njome nanosi“⁶⁶

Primjer za takvo ponašanje dioničara je kada većinski dioničar sklapa poslove s društvom i iz njega izvlači korist na štetu društva, to može učiniti ako sklopi ugovor o preuzimanju poduzeća i preko njega izvlači korist, koja bi mu inače pripala tek prestankom društva i vrlo vjerojatno u manjem obujmu.

Da bi se odluka mogla pobijati kod dioničara mora postojati namjera da ostvari korist za sebe ili drugoga. Za pobijanje dovoljan je samo pokušaj da se ostvari korist, pa se odluka može pobijati i kada nije ostvarena. Za pobijanje, potrebno je dokazati da postoji uzročna veza između donesene odluke i koristi koju od toga ima određeni dioničar, te se mora dokazati i veza između navedene odluke i štete koja se može počinuti društvu na temelju te odluke.

Odluka se ne može pobijati ako sadrži konkretno rješenje o primjerenoj naknadi štete koja se učini dioničarima kao posljedica donesene odluke.

⁶⁵ Čl.360. st.2 ZTD-a

⁶⁶ Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., Str.1338.

4.2.1.3. RAZLOZI ZA POBIJANJE ODLUKE O UPOTREBI DOBITI

Za pobijanje odluke o upotrebi dobiti vrijede svi razlozi iz kojih se može pobijati svaka odluka glavne skupštine, a članak 365. ZTD-a navodi i dodatne razloge. Odluka će se moći pobijati ako se njome odredi da se dobit neće dijeliti dioničarima, iako bi se to trebalo učiniti s obzirom na okolnosti u kojima društvo posluje, pod uvjetom da zakonom ili statutom pravo na podjelu dobiti nije isključeno.⁶⁷

Ovim odredbama štite se manjinski dioničari od vođenja politike neisplate dividende od strane većinskih dioničara. Takva politika može imati za posljedicu pritisak nad manjinskim dioničarima, da prodaju svoje dionice, a da se dividenda počinje isplaćivati tek onda kada u društvu ostanu samo većinski dioničari.

Ograničenja pri isplate dividende predviđena je Zakonom. Dobit se dioničarima ne može isplatiti ukoliko se ona isplaćuje protivno odredbama članka 220. ZTD-a ili ako se ona ne isplaćuje iz dobiti koja se ostvaruje razlikom iz računa dobiti i gubitaka. Što se zabrane isplate dividende statutom, zakon ne predviđa nikakva ograničenja.

U slučaju kada ne postoje ograničenja za isplatu dobiti dioničarima, glavna skupština sama odlučuje hoće li isplatiti dobit dioničarima ili neće i u kojem iznosu. Da bi glavna skupština mogla donijeti odluku, za koju neće postojati mogućnost pobijanja, da se dobit neće isplatiti dioničarima, mora se pozvati na poseban razlog. Primjer posebnog razloga za neisplatu dividende je ako je takva odluka gospodarski prihvatljiva radi jačanja društva ili ostvarenja investicijskih ciljeva. Ako su rezerve društva visoke do zakonski propisanih razloga, neće postojati opravdani razlog za neisplatu dobiti dioničarima. Kako bi se moglo razlučiti što predstavlja opravdani razlog a što ne, koristi se mjera prosječnog ponašanja u struci i okruženju u kojem društvo posluje. Društvo mora dokazati da ne postoje razlozi za pobožnost, a na sudu i vještacima je da odluče o tome.⁶⁸

Stavak 2. članka 265. ZTD-a određuje da tužbu za pobijanje odluke o neisplati dobiti mogu pokrenuti dioničari čiji su udjeli 5% temeljnog kapitala društva ili veći i nadzorni odbor.⁶⁹

⁶⁷ Čl. 365. st 1. ZTD-a

⁶⁸ Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., 1342 str.

⁶⁹ Čl.365. st.2. ZTD-a

4.2.1.4. RAZLOZI ZA POBIJANJE ODLUKE O POVEĆANJU TEMELJNOG KAPITALA ULOZIMA

Odluka o povećanju temeljnog kapitala ulozima može se pobijati iz svih razloga iz kojih se može pobijati i svaka odluka glavne skupštine dioničkog društva, a članak 366. ZTD-a propisuje i dodatni razlog za pobijanje a to je „ako je u cjelini ili djelomično isključeno pravo dioničara da stječu dionice, a iznos za koji se one izdaju ili najniži iznos ispod kojeg se one neće izdavati je neprimjereno nizak. To ne vrijedi u slučaju ako dionice treba preuzeti netko treći tko ih treba ponuditi na stjecanje dioničarima.“⁷⁰ Tim odredbama, također se štite manjinski dioničari u društvu. Jer radnjama kojima se krši odredba Zakona dovodi se do višestrukih posljedica kao što su smanjenje glasačke moći manjinskih dioničara na glavnoj skupštini i smanjenje vrijednosti udjela u društvu.

4.2.2. OSOBE KOJE SU OVLAŠTENE POBIJATI ODLUKU

ZTD, člankom 362. određuje osobe koje se ovlaštene pobijati odluku glavne skupštine, a to su:

- „dioničar koji je sudjelovao u radu glavne skupštine, stekao dionice prije nego što je bio objavljen dnevni red glavne skupštine i svoje protivljenje odluci izjavio u zapisnik,
- dioničar koji nije sudjelovao u radu glavne skupštine jer mu greškom nije bilo dopušteno da u tome sudjeluje, ako glavna skupština nije bila uredno sazvana ili dopuna predmeta odlučivanja na glavnoj skupštini nije bila valjano objavljena, ako je stekao dionice prije nego što je bio objavljen dnevni red glave skupštine
- svaki dioničar iz članka 360. ZTD-a, odnosno ako se odluka pobija zato što je dioničar glasovanjem na glavnoj skupštini pokušao za sebe ili drugoga ostvariti korist na štetu društva i drugih dioničara, a pobojom odlukom se to postiže, ako je stekao dionice prije nego što je bio objavljen dnevni red glavne skupštine
- uprava odnosno upravni odbor društva i
- svaki član uprave odnosno izvršni direktor i član nadzornog odnosno upravnog odbora ako bi provođenjem odluke učinio radnju koja je kažnjiva, nezakonita ili za koju bi mogao odgovarati za štetu.“⁷¹

⁷⁰ Čl. 366. ZTD-a

⁷¹ Čl.362. ZTD-a

1. Dioničar koji je sudjelovao na glavnoj skupštini

Pravo na pobijanje odluke na glavnoj skupštini, ima onaj dioničar koji je sudjelovao u njenom radu, a koji je svoje dionice stekao prije nego što je bio objavljen dnevni red za sjednicu, a na sjednici je svoje protivljenje odluci izjavio u zapisnik. U slučaju da ne izjavi protivljenje gubi svoje pravo za pobijanje odluke. Pri podizanju tužbe, dioničar mora prikazati isprave o dionicama ili izvod iz registra dionica, kojima će dokazati svoje obilježje dioničara kao i činjenicu da je dionice stekao prije nego što je bio objavljen dnevni red za sjednicu.

Ako dionica pripada više od jedne osobe, pobijanje odluke se može ostvariti jedino putem zajedničkog zastupnika. Ako je vlasnik dionice povjerenik, on je ovlašten pobijati odluku, a ako je dionica dana u zalog, pravo pobijanja nema založni vjerovnik već dioničar, isto se primjenjuje ako je na dionici zasnovano pravo plodouživanja.

2. Dioničar koji nije sudjelovao na glavnoj skupštini

Odluku donesenu na glavnoj skupštini može pobijati dioničar koji nije sudjelovao na glavnoj skupštini, a stekao je dionice prije nego što je bio objavljen dnevni red glavne skupštine, ako je uz to:

- „on odnosno zastupnik pogrešno nije pušten da na njoj sudjeluje, ili
- glavna skupština nije bila uredno sazvana, ili
- predmet odlučivanja nije bio uredno objavljen“⁷²

Znači, dioničar može pobijati odluku ako je krivnja što on nije sudjelovao na glavnoj skupštini, na društvu. Dioničar se ne može pozvati na poboynost ukoliko je prijevremeno napustio glavnu skupštinu, a prije toga nije u zapisnik izjavio protivljenje nekoj odluci, isto vrijedi i ako je dioničar opravdano udaljen iz prostorije u kojoj se održava sjednica glavne skupštine.

U slučaju neopravdanog nedopuštanja dioničaru ili njegovom zastupniku sudjelovanje u glavnoj skupštini ili neopravdanog udaljavanja s iste u postupku za pobijanje odluke, procjenjuje se jesu li navedene radnje bile opravdane ili nisu. Ako se dioničaru na skupštini ne dopusti glasovanje, svejedno se smatra da je sudjelovao na njoj i može izjaviti protivljenje odluci u zapisnik, ako je želi pobijati.

⁷² Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., 1353.str.

Pod propustima u sazivu glavne skupštine smatramo, ne održavanje roka glavne skupštine, pogreške pri sazivanju glavne skupštine od strane dioničara, itd. Neki od navedenih razloga za posljedicu mogu imati ništetnost, a ako odluka nije ništetna može se pobijati. Razlog za pobijanje ne mogu biti pogreške koje počinje institucije koje zastupaju dioničare.

3.Svaki dioničar

Prema Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010. : „Svaki dioničar ovlašten je pobijati odluku glavne skupštine koja je donesena tako da je za nju glasovao većinski dioničar i time pokušao za sebe ili za koga drugoga postići korist na štetu društva ili drugih dioničara, a pobijanom odlukom se to može postići.“⁷³ Za takvo djelovanje nije potrebno ispunjenje drugih pretpostavki.⁷⁴

4. Uprava odnosno upravni odbor društva

Uprava je ovlaštena podnijeti tužbu za pobijanje odluke glavne skupštine. Uprava djeluje kao cjelina, organ, a ne kao skup osoba. Stoga će ona imati ovlast za podizanje tužbe čak i ako dođe do promjene u sastavu uprave. O pokretanju tužbe uprava odlučuje jednoglasno, a upravni odbor većinom glasova.

U sporu koji pokrene uprava društva, društvo će zastupani nadzorni odbor. Korisno je da u takvom slučaju uprava imenuje jednog ili više posebnih zastupnika društva, ako ona to ne učini, učinit će to trgovački sud mjesno nadležan za društvo, na prijedlog koji mu dostavi propisana manjina. Troškove spora snosi društvo, jer je uprava organ društva.

Ako je društvo u likvidaciji, ovlast za podizanje tužbe za pobožnost imaju likvidatori, a ako je društvo u stečaju spomenutu ovlast imaju stečajni upravitelji. U slučaju spora kada je društvo u stečaju, stečajni upravitelj stječe prava i prava upravnog odbora i stečajnog upravitelja, stoga će se u tom slučaju sud će tuženom imenovati privremenog zastupnika.

⁷³ Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str. 1355.

⁷⁴ Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str. 1355.

Izvršni direktori imaju ovlast za podizanje tužbe, ali moraju ispuniti pretpostavke koje se traže za podizanje tužbe i od članova uprave.⁷⁵

5. Svaki član uprave, izvršni direktor i član nadzornog odnosno upravnog odbora

Svaka osoba koja je u vrijeme podizanja tužbe bila član uprave, izvršni direktor ili član nadzornog odnosno upravnog odbora, ovlaštena je pobijati odluku glavne skupštine, ali samo pod pretpostavkom da bi provođenjem te odluke počinila nezakonita ili kažnjiva radnja ili zbog koje bi se moglo odgovarati za štetu. Član koji podiže tužbu, samostalno vodi parnicu i sam pokriva troškove spora, jer se ne smatra organom društva.

4.2.3. ZLOUPORABA OVLAST ZA POBIJANJE

Zakon o obveznim odnosima određuje da je zabranjeno ostvarivanje prava koje je suprotno svrsi zbog kojeg je ono priznato propisom.⁷⁶ Ako se tužba za pobijanje diže ne zato da bi se preispitala odluka glavne skupštine, već kako bi se ostvarili osobni ciljevi, riječ je o neloyalnom ponašanju i korištenju prava. Zlouporeba ovlasti može se utvrditi na temelju subjektivnih i objektivnih obilježja.

Primjer subjektivnog obilježja je kada bi netko u svoju korist nametao društvu svoju volju.

4.2.4. TUŽBA ZA POBIJANJE

4.2.4.1. NADLEŽNOST ZA RJEŠAVANJE SPORA O POBIJANJU ODLUKE

Nadležnost za rješavanje spora u kojem je riječ o pobijanju odluke glavne skupštine, ima trgovački sud koji djeluje na području na kojem se nalazi sjedište dioničkog društva. U slučaju ako se vodi više postupaka za pobijanje iste odluke, postupke treba spojiti. Isto se treba učiniti ako se vodi veći broj postupaka u povodu tužbe za ništetnosti iste odluke. Sud treba spojiti i sve postupke koji imaju isti predmet pobijanja. Ako se radi o više postupaka, a u jednom je riječ o tužbi za pobijanje, a u drugom o tužbi za ništetnost iste odluke, sud može i ne mora spojiti postupke. Pošto je riječ o istim predmetima, presude se moraju donijeti isto u oba slučaja.

⁷⁵ Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str. 1356.

⁷⁶ Čl.6 Zakon o obveznim odnosima

Spor o pobijanju odluke glavne skupštine ne može se voditi pred arbitražom. Razlozi za to izvode se iz njemačke doktrine koja navodi

- čl.363.st 1.određuje isključivu nadležnost suda, stoga se ne dopušta da spor vodi arbitraža
- djelovanje odluke prema svima s njezinim konstitutivnim učinkom, a takvo stanje nije spojivo s nadležnošću arbitraže
- s obzirom da se o predmetu spora objektivno ne može sklopiti nagodba, to isključuje nadležnost arbitraže
- stranke u postupku nemaju ovlasti sklopiti nagodbu, jer nemaju moć da se nagode oko spora

Odredba čl.173. ZTD-a propisuje da se statutom ne može odstupiti od odredba Zakona, osim ako to Zakon izričito ne dopusti. Zbog toga i da se statutom odredi nadležnost arbitraže za vođenje spora, odluka bi bila ništetna jer je čl. 363. ZTD-a propisana isključiva nadležnost trgovačkog suda koji djeluje na području na kojem se nalazi sjedište društva.⁷⁷

4.2.4.2. STRANKE I ZASTUPANJE U SPORU

Stranka, odnosno tužitelj može biti svaka osoba koja je Zakonom ovlaštena za pobijanje. Kada više tužitelja podnosi tužbu za pobijanje iste odluke iz istih ili različiti razloga, riječ je o jedinstvenom suparničarstvu. S obzirom da su zahtjevi isti i ishod spora mora biti isti, čak i onda kada je jedan tužitelj ustao s tužbom za utvrđivanje ništetnosti, a drugi s tužbom za pobjonost, obojica za posljedicu traže isto, a to je ništetnost odluke. U jedinstvenom suparničarstvu do drugačijeg ishoda može doći ako je došlo do pogrešaka, kao što su npr. da tužitelj nije digao tužbu u propisanom roku, ili da tužitelj nema ovlasti za pobijanje.

Jedinstveno suparničarstvo u sporu se određuje kao cjelina, odnosno jedna stranka. Stoga Zakon o parničnom postupku određuje da ukoliko jedan ili više njih propusti parničnu radnju, učinak parničnih radnji koji su učinili ostali suparničari, protezat će se i na suparničare koji u tome nisu sudjelovali.⁷⁸

U sporu, tuženi može biti jedino društvo. Tužiti se ne može glavna skupština koja je donijela odluku koja se pobija, jer glavna skupština je organ društva i na njenim sjednicama se iskazuje

⁷⁷ ⁷⁷ Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str. 1362.

⁷⁸ Čl.201. Zakon o parničnom postupku

volja društva. Također, ne može se podići tužba protiv dioničara, niti protiv fizičke osobe koja je upisana u sudski registar na temelju pobijane odluke.

U postupku, društvo zastupa uprava, odnosno izvršni direktori i nadzorni odbor. Ako uprava ili njezin član ili izvršni direktor ustanu s tužbom protiv društva, društvo će u postupku zastupati nadzorni odbor, a ako tužbu podnese nadzorni odbor ili član nadzornog odbora, društvo će zastupati uprava odnosno izvršni direktor.⁷⁹

Uprava društva i izvršni direktori obavljaju radnju poslodavca kada biraju kome će dati punomoć za zastupanje društva u sporu.

4.2.4.3. ROK ZA PODIZANJE TUŽBE

Tužba za pobijanje podnosi se isključivo kod suda, najkasnije 30 dana od dana kada je odluka donesena. Onda kada je tužitelj sudjelovao na sjednici glavne skupštine, na kojoj je donesena odluka, navedeni rok od 30 dana će početi teći prvog dana nakon zaključenja glavne skupštine. A kada tužitelj nije nazočan na sjednici, rok počinje teći od onog dana za koji se smatra da je mogu saznati za donesenu odluku.⁸⁰

Neosnovanom će se smatrati svaka tužba koja je podnesena nakon isteka roka. Rok propisan u Zakonu ne može se skratiti niti produljiti statutom ili voljom stranaka. Ako se tužba preda u roku nenadležnom sudu zbog neznanja ili pogreške, a nakon proteka roka se preda nadležnom sudu, tužba će i dalje vrijediti, odnosno smatrat će se da je predana u roku.⁸¹ Tužba koja je u roku podnesena arbitraži ne smatra se očuvanjem roka. Nakon isteka roka za podizanje tužbe, odluka glavne skupštine se više ne može pobijati. No, činjenice u postupku se mogu dopunjavati, do granica promjene tužbe, ako dođe do promjene razloga tužbe, sud će odluku odbiti. Sud ne smije odbaciti tužbu, ako je na vrijeme izneseno bitno činjenično stanje, ali je tužitelj na temelju toga pogrešno pravno kvalificirao razlog zbog kojeg se ona pobija.⁸²

4.2.4.4. PREDMET SPORA

Predmet spora je tužba kojom tužitelj traži od suda da utvrdi odluku glavne skupštine ništetnom i činjenično stanje na kojem taj zahtjev počiva. Tužba se ne može zasnivati na općem zahtjevu,

⁷⁹ Čl.363. st.2. ZTD-a

⁸⁰ Čl.363. st 1. ZTD-a

⁸¹ Čl.113. st.7 Zakona o parničnom postupku, NN 148/2011

⁸² ⁸² Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str.1368.

odnosno zahtjevu u kojem nije navedeno činjenično stanje na kojem se temelje razlozi za ništetnost. Također, ne može se djelovati na temelju zahtjeva ako u njemu nije navedena točna odluka za pobijanje ili dio odluke koja se ne pobija u cijelosti.

Ako tužitelj pobija odluku iz razloga što se protivi zakonu ili statutu, morat će u tužbeni zahtjev citirati odluku ili dio odluke za koji smatra da se protivi zakonu ili statutu i uz to će morati navesti odredbe zakona koje navedena odluka krši.

Zakon o trgovačkim društvima svojim odredbama omogućuje da odluke glavne skupštine i njihov sadržaj budu dostupni svima u kratkom roku. To je izrazito bitno kako ne bi dolazilo do poteškoća zbog sporosti uprave za dostavu zapisnika sudu, a ako se o davanju obavijesti zahtjeva odluka suda, onda i zbog sporog rada suda, jer je rok za pokretanje tužbe poprilično kratak.

Stoga ZTD određuje da se svakom članu nadzornog odnosno upravnog odbora i svakom dioničaru, na zahtjev moraju priložiti odluke glavne skupštine.⁸³ Nadalje, propisuje da uprava, odnosno izvršni direktori, moraju poslije održane glavne skupštine, bez odgađanja poslati javno ovjereni primjerak zapisnika s priložima registarskome sudu.⁸⁴ Isto tako, svaki dioničar koji je iskazao svoje protivljenje o donesenoj odluci u zapisnik, može zatražiti od suda da odluči o njegovom zahtjevu, da ga uprava obavijesti o donesenoj odluci, a isto može učiniti i svaki dioničar koji je od uprave zatražio obavijest, ako mu je oni nisu dali.⁸⁵ U slučaju da dođe do poteškoća prilikom obavješćivanja, potencijalna stranka može tražiti od javnog bilježnika potvrdu o odluci koja je unesena u zapisnik i s time odlučiti koje odluke želi pobijati.⁸⁶

U slučaju da se protiv odluke podigla tužba za ništetnost i tužba za pobojnost koje se temelje na istom činjeničnom stanju, nema potrebe za isticanjem koja je od tih dvije tužbe glavna, a koja podredna jer obje imaju isti cilj. U toku spora može doći do promjene tužbe. Promjena tužbe se događa ako dođe do promjene činjeničnog stanja, a novo stanje upućuje na novi razlog za pobijanje odluke. Ako dođe do takve promjene, tužbu bi trebalo odbiti, ako se traži da se odluka utvrdi ništetnom, jer se promjenom tužbe navode drugi razlozi pobojnosti, za koje je u međuvremenu istekao rok. Za razliku od pobojnosti, ako se navode novi razlozi za ništetnost tužba se neće odbiti jer za njih ne postoji vremensko ograničenje.

⁸³ Čl. 281. st.4. ZTD-a

⁸⁴ Čl.286.st.5. ZTD-a

⁸⁵ Čl.288. ZTD-a

⁸⁶ Čl.99. st.1. Zakon o javnom bilježništvu, NN 78/1993

„Određivanje predmeta spora važno je zbog toga da se točno zna o čemu teče parnica i što je obuhvaćeno litispendencijom te poslije pravomoćnošću donesene sudske odluke.⁸⁷

4.2.4.5. TERET DOKAZA

Teret dokaza snose obje stranke, odnosno svaka mora dokazati ono što tvrdi. Tako će tužitelj morati iznijeti tvrdnju i dokazati da je ovlašten podignuti tužbu za pobijanje. U slučaju ako je riječ o uzročnosti postupovne povrede za donošenje odluke, teret dokaza bit će na tuženom društvu, koje će na sudu morati dokazati da pogreška nije imala utjecaj na donošenje odluke.

4.2.5. UČINAK POBIJANJA

ZTD određuje da pravomoćna presuda kojom se utvrđuje ništetnost odluke glavne skupštine, djeluje prema dioničarima i članovima upravnog odnosno nadzornog odbora, čak i ako isti nisu sudjelovali kao stranke u postupku. No takva presuda zapravo djeluje i prema svim trećim osobama koje se tako smatraju u pogledu prema društvu, sudovima i tijelima državne vlasti. Uspješno pobijana odluka glavne skupštine je ništetna od trenutka kada je donesena i takva djeluje prema svakome.

Zbog učinka odluke prema svima, uprava odnosno izvršni direktori moraju u najkraćem roku, dostaviti odluku na upis registarskom sudu. Ako je u sudu upisana odluka u njemu mora biti upisana i presuda. Upis presude u sudski registar se objavljuje na isti način kao i odluka. To je bitno kako treće osobe ne bi postupale pouzdajući se u upis u sudski registar.

"Ako je odlukom mijenjan statut, sudskom registru treba uz prijavu za upis izmjena statuta presudu dostaviti i potpuni tekst statuta ovjeren od javnog bilježnika koji potvrđuje da su u njemu uzeti u obzir presuda i sve dotadašnje izmjene statuta"⁸⁸ Zakon o sudskom registru propisuje da u slučaju kada pobijena odluka nije upisana u sudskom registru, već je upisan samo neki upis na temelju nje, a zatraženo je tužbom da se utvrdi ništetnost tog spisa, pravomoćna presuda te tužbe mora se dostaviti registarskom sudu, a sud mora donijeti rješenje o brisanju tog spisa po službenoj dužnosti. Također, društvo koje trguje na tržištu vrijednosnih papira, dužno je objaviti presudu u glasilu društva bez odgađanja.⁸⁹

⁸⁷ ⁸⁷ Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str.1371.

⁸⁸ Čl.364. st.2 ZTD-a

⁸⁹ Čl.364. st.1. ZTD-a

5. ZAKLJUČAK

Ništetnost i pobojnost odluka svrstavamo pod nevaljanost odluka glavne skupštine. Smatra se da je ništetnost teži oblik nevaljalosti, a pobojnost lakši. Njihova nevaljalost odlikuje se u tome što su protivne ustavu, zakonu ili statutu društva, propisima društva ili moralu društva, te kao takve ne mogu imati pravni učinak.

Ništetna odluka je odluka bez pravnog učinka, prema Zakonu ona je ništetna od trenutka kada je donesena i prema njoj se odnosi kao da nikad nije ni postojala. Kako se takva odluka ne bi upisala u sudski registar sud mora paziti po službenoj dužnosti. Odluka u isto vrijeme može biti i ništetna i pobojna. Kada govorimo o pobojnim odlukama, to su odluke koje su protupravne, ali cilj tužbe za pobojnost je postići ništetnost odluke. Zbog toga ako je podignuta tužba ništetnost i tužba za pobojnost iste odluke, nije bitno koja je podignuta prva, jer im je cilj isti. Tužbu za ništetnost može podnijeti svaka zainteresirana osoba, također ne postoji vremensko ograničenje za podizanje takve tužbe, dok je za tužbu za utvrđivanje pobojnosti Zakonom posebno određen krug osoba koje mogu podići tužbu, a rok za podizanje tužbe je 30 dana. Ono što je zajedničko ništetnim i pobojnim odlukama je da obje djeluju prema društvu kao cjelini.

Zakonom o trgovačkim društvima jasno su definirani pojmovi ništetnosti i pobojnosti odluke te razlozi zbog kojih one postaju takve.

6. LITERATURA

1. Zakon o trgovačkim društvima, članak 274. NN40/19
2. Buktenica A. Ništetnost i pobožnost odluka glavne skupštine : Završni rad [Završni rad]. Split: Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet; 2018 [pristupljeno 02.01.2022.] Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:681531>
3. Pavlović M. Nevaljanost pravnog posla, odnosno ugovora i pravne posljedice nevaljanosti. Dostupno na adresi: <https://www.iusinfo.hr/document?sopi=CLN20V01D2020B1357>
4. Buljan V, Omazić I. Zastupanje i vođenje poslova trgovačkih društava. Pravosudna akademija, priručnik za polaznike, Zagreb, 2017. Dostupno na adresi: <http://pak.hr/cke/obrazovni%20materijali/Zastupanje%20i%20vo%C4%91enje%20poslova%20trgova%C4%8Dkih%20dru%C5%A1tva.pdf>
5. Vukelić M, Trgovačko pravo i pravo društva, str. 106 -108, Udžbenik za poduzetnike i menadžere, grupa VERN d.o.o, Zagreb, 2016.
6. Petrović S., Ceronja P. Osnove prava društva, sedmo, izmjenjeno i dopunjeno izdanje, str. 102. Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2013.
7. Gorenc V. Pravo trgovačkog društva, drugo, dopunjeno izdanje, str 117-145, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti "Baltazar Adam Krčelić", Zaprešić, 2011.
8. Gorenc V. Pravo društva IV., izmjenjeno i dopunjeno izdanje, str. 425. školska knjiga, Zagreb, 2003.
9. Zgombić H., Dolički T. Vlastiti kapital trgovačkog društva. I. izdanje, Faber & Zgombić Plus, Zagreb.
10. Barbić J. Pravo društava. Knjiga druga: Društva kapitala, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2010., str. 1287
11. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 26. 1. 2022. na adresi: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=50478>
12. Odluka Županijskog suda u Varaždinu, br. [Gž 851/08-2 od 2. lipnja 2008.](#)
13. Radionica ništetnosti i pobožnosti odluka skupštine. [internet]. Dostupno na adresi: <https://www.vtsrh.hr/Dokumenti/Savjetovanja>
14. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 31. 1. 2022. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=32966>
15. numerus clausus. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje.* Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 17. 2. 2022. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=44416>
16. Zakon o obveznim odnosima, NN 35/2005

17. Zakon o parničnom postupku, NN 148/2011

18. Zakon o javnom bilježništvu, NN 78/1993

Izjava o izvornosti

Ja, Lea Medo pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristila drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Lea Medo, v.r.
(potpis studenta)